

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/186/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1110231349
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:1110231349.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Marty Polyákovej, v právnej veci žalobcov: 1. Lawyer Partners a.s., so sídlom Bratislava, Prievozská 37, IČO: 35 944 471, 2. Lawyers Group, s.r.o., so sídlom Bratislava, Prievozská 37, IČO: 46 524 185, žalovaní v I. a 2. rade zast. Fridrich Paľko, s.r.o., Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: Slovenská republika a v jej mene konajúce Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Župné Námestie 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy a iné, o odvolaní žalobcu v 1. rade proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 03. 02. 2016 č. k. 19C/69/2012-344 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie o žalobe žalobcu v 1. rade zastavil a žalovanému náhradu trov konania v zastavujúcej časti nepriznal. Svoje rozhodnutie právne oprel o ustanovenia § 141a ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP) a dôvodil, že žalobca v 1. rade sa v konaní domáhal, aby a) medzitýmnym rozsudkom v zmysle § 152 ods. 2 druhá veta in fine OSP bolo rozhodnuté tak, že žalovaná je zodpovedná za škodu, ktorá mu vznikla nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Nové Zámky, pretože tento neprijal jeho návrhy na začatie občianskeho súdneho konania podané elektronickou formou dňa 24. 07. 2006 a nezákonným rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 09. 2007 sp. zn. I. ÚS 253/07; b) žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť mu sumu 20.273.841,28 eura a trovy súdneho konania. Ďalej uviedol, že na návrh žalovanej zo dňa 29. 02. 2012 bola uznesením č. k. 19C/69/2012-303 zo dňa 18. 02. 2014 uložená v zmysle § 141a OSP žalobcovi v 1. rade povinnosť zaplatiť preddavok na trovy konania vo výške 23.529 eur, ktoré uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 18. 03. 2014. Uzavrel, že žalobca v 1. rade v lehote 60 dní od doručenia predmetného uznesenia nezložil preddavok na trovy konania, pričom žalovanej táto povinnosť uložená nebola, nakoľko je v predmetnom konaní oslobodená od súdnych poplatkov, a preto konanie zastavil. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na ust. § 146 ods. 2 a § 151 ods. 2 OSP vychádzajúc zo skutočnosti, že konanie bolo zastavené pre správanie sa žalobcu v 1. rade.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca v 1. rade domáhajúc sa ním jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie. Dôvodil, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a bolo mu ním obmedzené právo na súdnu ochranu. Argumentoval, že právnu úpravu ust. § 141a OSP zavedenú zákonom č. 335/2014 Z. z. a účinnú od 01. 01. 2015, nie je možné aplikovať na predmetnú vec, pretože jej spätná účinnosť je vylúčená v zmysle ústavného zákazu retroaktivity. Ďalej zvýraznil, že novelizované znenie ust. § 141a OSP je potrebné vykladať v tom zmysle, že zastaviť konanie je potrebné v prípade ak a/ žalobca preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a žalovaný, ktorý má povinnosť preddavok zložiť, ho zložil, alebo b/ žalovaným je účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Mal za to, že ak žalovaná v tomto

konaní nemá povinnosť zložiť preddavok, tak nemôže dôjsť k zastaveniu konania. Dodal, že by bolo porušením zásady rovnosti účastníkov konania, ak by súd legálne mohol na návrh vecne oslobodenej žalovanej strany disproporcionálne zaťažiť žalobcu povinnosťou uhradiť bez existencie racionálneho dôvodu vysokú finančnú sumu a prevziať splnenie tejto povinnosti s udelením terminálnej sankcie v podobe zastavenia konania. Na podporu svojich tvrdení poukázal, okrem iných rozhodnutí, aj na uznesenie Najvyššieho súdu vo veci 6Cdo 355/2012 zo 14. 11. 2013, ktorý v skutkovo a právne zhodnej veci zrušil rozhodnutie odvolacieho, ako aj prvoinštančného súdu, ktorými bolo konanie zastavené pre nezaplatenie preddavku na trovy konania. Uzavrel, že napadnutým uznesením bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu v 1. rade vyjadrila písomným podaním, v ktorom uviedla, že novelizáciou ust. § 141a OSP účinnou od 01. 01. 2015 sa len precizoval dôsledok nesplnenia povinnosti zložiť preddavok na trovy konania v podobe normatívneho spresnenia štvrtej vety § 141a OSP, ktorá dôsledok nezloženia preddavku spájala so zastavením súdneho konania, ak a/ žalobca preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, alebo b/ navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a žalovaný je účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Novelizácia účinná od 01. 01. 2015 teda nemala za následok zmenu v právnom posúdení postupu súdu po nezaplatení preddavku na trovy konania žalobcom. Tiež zvýraznila princíp okamžitej použiteľnosti právnych noriem, ktorý legitimizuje potrebu rozhodovať podľa ust. § 141a OSP v znení účinnom od 01. 01. 2015. Žiadala, aby odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil.

4. Prijatím zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) s účinnosťou od 01. 07. 2016 došlo k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (§ 473 CSP). Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Znamená to, že nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem, a teda sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti Civilného sporového poriadku s výnimkami z tohto základného pravidla ustanovenými v § 470 ods. 2 CSP.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v 1. rade je dôvodné.

6. V súdnej veci sa žalobca v 1. rade žalobou voči žalovanej domáha náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci a o zmene a niektorých zákonov, ktorá mu vznikla nezákonným úradným postupom Okresného súdu Nové Zámky a nezákonným rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 09. 2007, sp. zn. III. ÚS 253/1007. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 19C/69/2012-303 zo dňa 18. 02. 2014 uložil žalobcovi v 1. rade povinnosť zaplatiť preddavok na trovy konania vo výške 23.529 eur, ktoré uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 18. 03. 2014. Žalobca v 1. rade preddavok na trovy konania v stanovenej lehote nezložil. Následne preskúmaným uznesením súd prvej inštancie postupom podľa ust. § 141a ods. 1 OSP konanie o žalobe žalobcu v 1. rade zastavil.

7. Podľa § 141a OSP účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie žalobcovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh žalovaného uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti žalobcovi v rovnakej lehote aj žalovaného. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak žalobca preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a žalovaný, ktorý má povinnosť preddavok zložiť, ho zložil, alebo žalovaný je účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví. /ods. 1/ Výška preddavku

podľa odseku 1 je päť percent z peňažnej sumy uplatňovanej žalobcom, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. /ods. 2/.

8. Zo znenia ust. § 141a, ktoré bolo do Občianskeho súdneho poriadku zavedené novelou uskutočnenou zák. č. 388/2011 Z. z. účinnou od 1. januára 2012 vyplývalo, že uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy prichádzalo do úvahy, ako už judikoval i Najvyšší súd SR, len za súčasného splnenia zákonom stanovených podmienok: a) predmetom konania bolo právo (nárok) na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400 násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu b) návrh žalovaného na postup súdu týmto spôsobom, c) u žalobcu neboli splnené predpoklady pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu. Súčasne vyzval súd na zloženie preddavku v rovnakej lehote a výške aj žalovaného. Ak teda žalovaný navrhol uložiť žalobcovi zložiť preddavok na trovy konania, musel zároveň počítať s tým, že v rovnakej lehote a aj výške bude aj on vyzvaný zložiť preddavok na trovy konania. Jedinou výnimkou, keď účastník nemal povinnosť zložiť preddavok na trovy konania bol prípad, ak jeho majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom bol zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý sa nevzťahuje na usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorým je štát, štátna rozpočtová organizácia, štátna príspevková organizácia, štátny fond, obec, vyšší územný celok, rozpočtová organizácia a príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti obce a vyššieho územného celku alebo iná osoba, za ktorej všetky záväzky zodpovedá alebo ručí štát. Tento zákon sa nevzťahuje ani na usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorým je Národná banka Slovenska, Fond ochrany vkladov alebo Garančný fond investícií (§ 2 cit. zákona). Ak bol teda účastníkom konania subjekt uvedený v § 2 zák. č. 7/2005 Z. z., nemal povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, keď právna úprava tieto subjekty výslovne vylučovala.

9. Sankciu za nesplnenie uloženej povinnosti žalobcu zložiť preddavok na trovy konania za situácie, že preddavok na trovy zložil žalovaný, ktorý aj mal povinnosť ho zložiť, ustanovovala štvrtá veta § 141a ods. 1 OSP. Touto sankciou bolo zastavenie konania v lehote 15 dní od márneho uplynutia lehoty na jeho zloženie. U žalobcu, ktorý nezložil preddavok na trovy konania preto mohli nastať najmä situácie: 1/ preddavok zložil žalovaný, ktorý mal povinnosť ho zložiť a 2/ preddavok nezložil žalovaný, ktorý ani nemal povinnosť ho zložiť. Sankcia v podobe zastavenia konania sa vzťahovala na prípady, v ktorých žalobca preddavok na trovy konania v určenej lehote nezložil, ale ho zložil žalovaný, ktorý mal (súčasne) aj povinnosť ho zložiť.

10. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

11. Vady zakladajúce zmätočnosť súdneho konania, ktoré zaviniť súd svojím procesným postupom v rozpore so zákonom, spravidla vždy strane v konaní spôsobujú porušenie jej práva na spravodlivý proces, odnímajú jej možnosť konať pred súdom, pretože jej bránia v realizácii tých procesných práv, ktoré Civilný sporový poriadok priznáva na účelné uplatnenie alebo bránenie práva proti druhej strane v spore. Zmyslom práva na súdu ochranu je totiž umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy ÚS SR sp. zn. II. ÚS 14/2001, II. ÚS 132/2002, III. ÚS 171/2006).

12. V predmetnej veci je nesporné, že žalobca v 1. rade nezložil preddavok na trovy konania a žalovaná je subjekt, ktorý nemohol byť ani vyzvaný na zloženie preddavku, lebo právna úprava ho z takejto povinnosti vylučovala (keď jeho majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii), a ktorý tento preddavok ani nezložil. Za danej situácie je tak dôvodný záver, že neboli splnené podmienky pre zastavenie konania v zmysle právnej úpravy účinnej v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, teda v zmysle ustanovenia § 141a ods. 1 OSP a sankcia v podobe zastavenia konania sa na žalobcu v 1. rade nevzťahovala pre nedostatok povinnosti zložiť preddavok na trovy konania na strane žalovanej a tiež aj preto, lebo žalovaná ho ani nezložila. Súd prvej inštancie mal preto v konaní v takom prípade riadne pokračovať. V tejto súvislosti odvolací súd tiež dodáva, že ust. § 141a OSP bolo s účinnosťou od 14. 06. 2016 zákonom č. 194/2016 Z. z. zrušené po

tom, čo Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 11. mája 2016 sp. zn. PL ÚS 30/2015-55 rozhodol, že ust. § 141a OSP nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pričom ani súčasná právna úprava v Civilnom sporovom poriadku toto ustanovenie už neobsahuje.

13. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že došlo u žalobcu v 1. rade k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, ktorý nedostatok nemožno napraviť v odvolacom konaní, a preto podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP), v ktorom bude vo veci riadne ďalej pokračovať.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).